

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
СЛОВАЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА (СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК (ЧЕХІЯ)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

Міжнародна науково-практична конференція

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

Сучасний розвиток ветеринарної медицини

3 жовтня 2024 року

Біла Церква

2024

УДК 636.09'06

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, ректор.
Варченко О.М., д-р екон. наук.
Недашківський В.М., д-р с.-г. наук.
Димань Т.М., д-р с.-г. наук.
Краютієне І., доктор.
Мамедова К.Х., д-р філософії.
Власенко С.А., д-р вет. наук.
Козій Н.В., канд. вет. наук.
Василенко О.І., д-р філософії.
Юрченко А.І., канд. с.-г. наук.
Славінська О.В., відповідальний секретар.

Відповідальна за випуск – **Славінська О.В.**, керівник редакційно-видавничого відділу.

Сучасний розвиток ветеринарної медицини: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 3 жовтня 2024 р. м. Білоцерківський НАУ 104 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

©БНАУ

у 50% тварин. Цей показник свідчить про високу швидкість відростання копитцевого рогу, що властиво для високопродуктивних тварин за недостатнього моціону чи м'якого ґрунту на вигульних майданчиках. Більше ураження тазових кінцівок пояснюється субклінічним перебігом ламініту, істотно більшим навантаженням на тазові кінцівки та їх постійним перебуванням в більш вологих та агресивних умовах. Водночас ураження продуктивного поголів'я ламінітом підтверджує наявність вагової частки до 11% тварин із кривими ратицями. При цьому 75% уражень локалізується на грудних кінцівках, що відображає запальний процес у копитній стінці та ротацію копитної кістки. Як наслідок виявлено 4 пацієнти із сформованою подвійною підшвою. Ламініт супроводжується формуванням рихлого копитного рогу, розшаруваннями ділянки білої лінії, а таких пацієнтів було близько 5% з переважною локалізацією процесу на тазових кінцівках.

Постійне перебування тазових кінцівок в агресивному середовищі та хронічне подразнення шкіри міжпальцевої щілини супроводжується появою тілом у 7% тварин. Водночас на тазових кінцівках локалізовано і переважну більшість виразкових процесів шкіри м'якуша та міжпальцевої щілини – 9 випадків. Асептичні пододерматити також здебільшого уражали тазові кінцівки та мали тенденцію до переходу в гнійні процеси – 2 клінічні випадки.

Отже, проведене обстеження поголів'я виявило суттєвий ступінь поширення 63% у дійних корів патології кінцівок. Більшість виявлених деформацій, виразкових процесів є ознаками хронічного ламініту та потребують подальшого комплексного підходу щодо розробки ефективних схем лікування та профілактики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Mulla A. I., Mulik A. P., Prashant A., Gawai D. D. Continuous health surveillance system for cattle. 2017 International Conference on Intelligent Computing and Control Systems (ICICCS). 2017. DOI:10.1109/iccons.2017.8250656

2. The cow pedogram Analysis of gait cycle variables allows the detection of lameness and foot pathologies / M. Alsaad et al. J. Dairy Sci. 2017. Vol. 2. No. 100. P. 1417–1426.

УДК 636.1.09:616-001.4:617.5

ЄМЕЛЬЯНЕНКО О.В., канд. вет. наук, **ЧОРНОЗУБ М.П.**, канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет
emel_79@ukr.net

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЛІКУВАННЯ РАН У КОНЕЙ

За сучасного лікування ран у коней доцільно проводити адекватне знеболювання з використанням Еквіседану та Реланії, антисептичну обробку із застосуванням Хлоргексидину, Бетадину, АХД 1200 із належним видаленням некротизованих тканин та сторонніх предметів і подальшим закриттям рани швами, а у випадку загоєння її по вторинному натягу слід враховувати стабільність з вибором відповідних лікарських засобів.

Ключові слова: коні, рани, анестетики, антисептики.

EMELIANENKO O., candidate of veterinary sciences, **CHORNOZUB M.**, candidate of veterinary sciences

Bila Tserkva national agrarian university

MODERN APPROACHES TO TREATMENT OF WOUNDS IN HORSES

In the modern treatment of wounds in horses, it is advisable to carry out adequate analgesia with the use of Equisedan and Relania, anesthetic treatment with the use of Chlorhexidine, Betadine, AHD 1200 with proper removal of necrotic tissues and foreign objects and subsequent closure of the wound with sutures, and in the case of healing by secondary tension, it should be taken into account staging with the selection of appropriate drugs.

Key words: horses, wounds.

Рана – відкрите механічне ушкодження шкіри (епідермісу), підлеглих тканин і органів. Вона характеризується болем, зяянням, кровотечею та функціональними розладами.

Найпоширенішою причиною ран у спортивному конярстві є погана організація тренінгу і змагань, виступ великої кількості коней за обмеженої площі манежу, у результаті чого можливі удари, сутички, падіння, невміле та грубе поводження з тваринами обслуговуючого персоналу тощо. У робочих коней це надмірне навантаження, нещасні випадки, неправильне положення вантажу тощо [1]. Рани є однією з основних проблем добробуту коней [2]. Згідно з даними літератури, вони зустрічаються досить часто – до 53,5% випадків від загальної кількості хвороб, зумовлених травмами [3].

Тому, метою наших досліджень була розробка сучасних алгоритмів лікування ран у коней, власники яких звертались за допомогою до клініки коней факультету ветеринарної медицини Білоцерківського національного аграрного університету.

Результати досліджень. На момент початку дослідження тварини були без ознак гострої кровотечі, яку зупиняли власники шляхом накладання джгута або ж тиснутої бинтової пов'язки. Проте в одній тварини була кровотеча, яку довелося зупинити шляхом внутрішньовенного застосування сучасного кровоспинного засобу Транексанова кислота в дозі 10 мг/кг маси тіла. Слід також зауважити, що в середньому 500-кілограмовий кінь матиме понад 50 літрів крові і при кровотечі навіть 1 літр може здатися величезною кількістю.

Першочерговим завданням було виконання седації коня. З цією метою використовували нейролептик Еквіседан та анагетик Реланія у рекомендованих виробниками дозах. Також додатково ділянку враження було десенсибілізовано місцевим анестетиком (1% розчином Лідокаїну), який застосовували у вигляді інфільтраційної анестезії.

На наступному етапі проводили підготовку операційного поля та обробку рани з дотриманням правил асептики та антисептики з використанням одного із сучасних антисептиків Хлоргексидину, Бетадину, АХД 1200.

Оцінка рани є одним із найважливіших етапів її лікування. Зазвичай рани класифікують на основі ступеня забруднення. Чисті рани не є інфікованими та не зачіпають дихальні, травні чи сечостатеві шляхи. Чисті забруднені рани, які зазвичай спостерігаються в хірургічних ситуаціях, включають просвіт дихальних, травних шляхів або уrogenітальний тракт. Забруднені рани, як правило, мають травматичний характер і можуть мати серйозне забруднення та некротизованні тканини. Інфіковані рани зазвичай включають велику кількість бактерій, запалення, набряк і нагноєння. Також слід враховувати пошкодження та стан навкололежачих тканин (рис. 1 та 2), що має вирішальне значення в розробці подальшого лікування та прогнозу.

Рис. 1. Використання тупого металевого зонда для визначення ступеня розвитку кишень на медіальній стороні п'ястя.

Рис. 2. Розрив загального пальцевого розгинача.

Санація – це процес видалення мертвої (некротичної) тканини або стороннього матеріалу з рани та навколо неї. Некротичні тканини та бактеріальна інфекція є основними перешкодами на шляху до ефективного і косметичного загоєння рани. Відкриту рану або виразку неможливо належним чином оцінити, доки не буде видалено мертву тканину або сторонній

предмет. Рани, які містять некротичну та ішемізовану (з низьким вмістом кисню) тканину, потребують більше часу на загоєння. Це тому, що некротична тканина забезпечує ідеальне середовище для росту бактерій, особливо для *Bacteroides spp.* і *Clostridium perfringens*, що викликає газову гангрену.

Після того, як рану було успішно оброблено, очищено та оглянуто, на неї необхідно накласти шви. Тип техніки закриття залежить від того, що спричинило рану, часу від нанесення травми, ступеню забруднення та потенційного мертвого простору. Це дає змогу лікувати рани по первинному натягу або ж коли це не вдається виконати належним чином (велика зона враження, наявність інфікування тощо) – по вторинному.

Для лікування ран по вторинному натягу слід враховувати стадійність її перебігу. На стадії гострого запалення, яка триває 3–4 доби, доцільним є використання мазей на гідрофільній основі (Левомеколь, Левосин, Левонорсин, Сульфамеколь, 5 % діоксидинова мазь). Проте варто відзначити, що з використанням цих лікарських засобів слід бути досить обережним, оскільки за тривалого їх використання у коней виникає гіпертрофоване розростання сполучної тканини, яку практикуючі лікарі досить часто називають «ди́ке м'ясо». У подальшому на стадії росту грануляційної тканини слід використовувати мазі, що здатні підсушувати та сприяти зменшенню проліферації, зокрема Цинкова, Стрептоцидова мазь. У фазі утворення й реорганізації рубця основним завданням є прискорення епітелізації рани й захист її від можливої травматизації. Із цією метою використовують пов'язки з індіферентними й стимулювальними мазями Вундехіл, обліпихова олія.

Рис. 3. Рана на стадії гострого запалення.

Рис. 4. Рана на стадії ремоделювання.

Отже, за сучасного лікування ран у коней доцільно проводити адекватне знеболювання з використанням Еквіседану та Реланії, антисептичну обробку із застосуванням Хлоргексидину, Бетадину, АХД 1200 із належним видаленням некротизованих тканин та сторонніх предметів і подальшим закриттям рани швами, а у випадку загоєння її по вторинному натягу слід враховувати стадійність з вибором відповідних лікарських засобів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1.DACA (Drug Administration and control Authority) (2006): Standard treatment Guideline for veterinary practice of Ethiopia; Pp: 209–211.
- 2 Dart, C.; Jeffcott, L.; Dart, A. Effects of topical treatment of cannabidiol extract in a unique manuka factor 5 manuka honey carrier on second intention wound healing on equine distal limb wounds: a preliminary study. Aust. Vet. J. 2020, 98, 250–255.
- 3.Лазоренко А.Б. Патогенетичне обґрунтування сорбційної терапії при гнійних ранах у коней: автореф. дис. на здобуття наук, ступеня канд. вет. наук: спец. 16.00.05 «Ветеринарна хірургія» /А.Б. Лазоренко. - Біла Церква. 1999. – 19 с.